

RP 27/2011 rd

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om upphävande av lagen om iståndsättning av underproduktiva skogar i Lappland

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås det att lagen om iståndsättning av underproduktiva skogar i Lappland upphävs. Markägarnas vård- och skötselskyldighet, som hänför sig till den statliga finansiering som beviljats med stöd av den lag som upphävs, föreslås gälla i 15 år efter det att finansieringen har betalats i sin helhet. De uppgifter med avseende på återkrav av finansiering, som avses i den lag som

upphävs, föreslås bli överförda från Lapplands och Norra Österbottens skogscentraler till regionförvaltningsverken. Enligt den föreslagna lagen ska regionförvaltningsverket besluta om åtgärder med avseende på återkrav på förslag av skogscentralen.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

I enlighet med lagen om istandsättning av underproduktiva skogar i Lappland (1057/1982; nedan Lapplandslagen) genomfördes i Lapplands län och Kuusamo kommun åren 1982–1998 för skogsbruket en områdesplanering och främjades istandsättning av underproduktiva områden så att istandsättningen av skogarna finansierades med medel som enligt lagen om finansiering av hållbart skogsbruk (1094/1996) årligen upp-tas i statsbudgeten. De finansierade iständ-sättningsarbetena omfattade främjande av nat-urlik förnyelse, skogsodling och tryggnade av återväxten.

Enligt 3 § i Lapplandslagen är markägaren skyldig att i 15 år efter att den för ett projekt beviljade finansieringen betalats i dess helhet dra försorg om skötseln av ett sådant område på vilket har utförts ett i Lapplandslagen av-sett arbete för främjande av naturlig förnyel-se eller skogsodling. Om ett sådant område övergår till någon annan, övergår på denne även skyldigheten att sköta området. Av 4 § i lagen framgår att om någon försummelse inom 15 år efter att finansieringen betalats i dess helhet inträffat med avseende på sköt-seln av ett område för främjande av naturlig förnyelse eller skogsodling, varvid med sköt-sel avses plantskogsrojning och gräsbekämp-ning, och om det föreligger risk för att åtgär-den med anledning av försummelsen förlorar en avsevärd del av sin betydelse och om för-summelsen inte har avhjälpits inom en av skogscentralen förelagd tillräckligt lång tid, kan skogscentralen besluta att det stöd som har beviljats för åtgärden ska återbetalas helt eller delvis och att den vårdskyldighet som avses i 3 § 1 mom. ska upphöra. Om ett om-råde där istandsättningsarbete har utförts bör-jat användas på ett sådant sätt att områdets användning för skogsbruksändamål till vä-sentliga delar förhindras och det inte har för-flutit 15 år efter att finansieringen betalats i dess helhet, kan skogscentralen enligt lagens 4 a §, efter att ha fått vetskap om saken, be-sluta att det stöd som beviljats för området ska återbetalas helt eller delvis. Sedan skogs-centralen har fattat ett beslut i ärendet, upp-

hör den i 3 § 1 mom. avsedda vårdskyldighe-ten för området.

Finansiering eller andra prestationer som enligt Lapplandslagen ska återkrävas eller betalas till staten får enligt lagens 6 § åter-krävas utan ett beslut som har vunnit laga kraft och sådana tillgodohavanden är direkt utsökbara enligt lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

2 Bedömning av nuläget

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rätts-säkerheten eller andra krav på god förvalt-ning. Uppgifter som innebär betydande utöv-ning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter.

De 13 skogscentraler som är verksamma på landskapsnivå och Skogsbrukets utveck-lingscentral Tapio som verkar i hela landet bildar en organisation som främjar och över-vakar skogsbruket. Organisationens verk-samhet baserar sig på lagen om skogscentra-ler och skogsbrukets utvecklingscentral (1474/1995), nedan skogscentrallagen, och den finansieras till betydande del med ett an-slag som årligen tas med i statsbudgeten. Ge-nom lagen om Finlands skogscentral (418/2011) sammanslås skogscentralerna till Finlands skogscentral från ingången av 2012. Skogscentralerna och den framtida Finlands skogscentral är organisationer som inte ingår i statsförvaltningen utan utgör s.k. indirekt statsförvaltning.

Att verkställa ett beslut som inte har vunnit laga kraft kan anses innebära ett ingripande som är större än ringa i en individs grundläg-gande fri- och rättigheter. Återkrav enligt 4 och 4 a § i Lapplandslagen kan således inne-fatta betydande utövning av offentlig makt. Därför ska uppgifter med avseende på åter-krav enligt Lapplandslagen överföras till att skötas av en myndighet.

Lapplandslagen tillämpades temporärt. Lagen är dock inte en temporär lag i det avseendet att dess giltighet skulle upphöra efter en viss tid. Lapplandslagen har inte upphävts, vilket innebär att den formellt sett gäller. Eftersom finansiering inte längre kan beviljas med stöd av Lapplandslagen, är det ändamålsenligt att upphäva den.

3 Föreslagna ändringar

I propositionen föreslås att Lapplandslagen upphävs. För att trygga verkningfullheten hos de åtgärder för istandsättning av skogarna som har genomförts med statlig finansiering är det ändamålsenligt att markägarnas vård- och skötsel skyldighet enligt Lapplandslagen fortsättningsvis ska gälla. Markägarnas skyldigheter som grundar sig på Lapplandslagen föreslås i enlighet med den lag som upphävs gälla i 15 år efter det att finansieringen har betalats i sin helhet.

Statens regionförvaltning omorganiserades den 1 januari 2010. Vid reformen lades flera organisationer inom statens regionförvaltning ned och deras uppgifter sammanfördes och omorganiserades till två nya myndigheter, regionförvaltningsverken och närings-, trafik- och miljöcentralerna.

Enligt 2 § i lagen om regionförvaltningsverken (896/2009) är regionförvaltningsverkens verksamhetsidé att främja regional jämlikhet genom att i regionerna sköta verkstälighets-, styrnings- och tillsynsuppgifter som har samband med lagstiftningen. Enligt lagens 4 § sköter regionförvaltningsverken de uppgifter som särskilt föreskrivs för dem bl.a. inom verksamhetsområdena för främjande och förverkligande av rättsskyddet samt tillståndsärenden och övriga ansökningsärenden som hör till området för miljöskydds- och vattenlagstiftningen.

På grund av att regionförvaltningsverket sköter likartade uppgifter, är det lämpligt att också de aktuella uppgifterna sköts av regionförvaltningsverket. I propositionen föreslås att de uppgifter med avseende på återkrav som baserar sig på Lapplandslagen överförs till regionförvaltningsverket. Regionförvaltningsverket föreslås fatta de beslut som gäll-

er dessa uppgifter efter det att skogscentralen har avgett sitt förslag i ärendet.

4 Propositionens konsekvenser

Genom propositionen strävar man efter att de bestämmelser om återkrav som har samband med Lapplandslagen ska uppfylla kraven i grundlagen.

Enligt uppgifter från Lapplands och Norra Österbottens skogscentraler betalades de sista finansieringsposterna enligt Lapplandslagen år 2002. Uppgifter med avseende på återkrav enligt Lapplandslagen har inte förekommit inom lagens tillämpningsområde i det tidigare Lapplands län och Kuusamo kommun inom de tio senaste åren. Därför kommer propositionens ekonomiska konsekvenser att bli synnerligen ringa. De föreslagna ändringarna har inga konsekvenser för statsfinanserna. Propositionen bedöms inte ha några nämnvärda konsekvenser av annat slag.

Avsikten är att uppgifterna med avseende på återkrav ska anvisas som en specialuppgift till Regionförvaltningsverket i Lappland med stöd av 6 § i lagen om regionförvaltningsverken.

5 Beredningen av propositionen

Finansministeriet tillsatte en arbetsgrupp för tiden 9.3–31.10.2010 med uppgift att utreda en sammanslagning av funktioner till nya regionförvaltningsmyndigheter. Arbetsgruppen skulle bl.a. kartlägga de statliga regionförvaltningsmyndigheter som står utanför den genomförda regionförvaltningsreformen samt de uppgifter som sköts inom centralförvaltningen och den indirekta offentliga förvaltningen. Under arbetsgruppen tillsattes en underarbetsgrupp som utredde och bedömde skogscentralernas och jaktvårdsdistriktens offentliga förvaltningsuppgifter. Underarbetsgruppen föreslog att uppgifterna med avseende på återkrav enligt Lapplandslagen ska överföras till regionförvaltningsverket. Ministerarbetsgruppen för förvaltning och regional utveckling förordade underarbetsgruppens förslag vid sitt möte den 23 september 2010 och ansåg att uppgifter som hänför sig till återkrav ska överföras

till regionförvaltningsmyndigheten senast vid ingången av 2012.

Propositionen har beretts vid jord- och skogsbruksministeriet. Propositionen sändes på remiss till finansministeriet, Regionför-

valtningsverken i Lappland och Norra Finland, Lapplands och Norra Österbottens skogscentraler samt Skogsägarförbundet Norra Finland rf. Enligt de inlämnade utlåtandena anses förslaget vara ändamålsenligt.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1 §. I paragrafen föreslås en bestämmelse om upphävande av Lapplandslagen.

2 §. I 1 mom. ingår en sedvanlig ikraftträdandebestämmelse. Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst. Det är ändamålsenligt att genomföra ikraftträdandet utan dröjsmål, för att en instans som har rätt att utöva betydande offentlig makt ska kunna sköta eventuella återkravssituationer.

Enligt 2 mom. i den föreslagna ikraftträdandebestämmelsen ska 3, 4 och 4 a §, som gäller vård- och skötselskyldighet för markägare som har fått finansiering enligt den lag som upphävs, fortfarande tillämpas tills tidsfristen för de skyldigheter som är bundna till finansieringen har löpt ut. Markägarnas skyldigheter som grundar sig på Lapplandslagen gäller i 15 år efter det att finansieringen har betalats i sin helhet.

Enligt 4 b § i Lapplandslagen kan skogscentralen på ansökan besluta att markägarens vårdskyldighet ska upphöra, om ett iståndsättningsarbete till väsentliga delar har förlorat sin betydelse på grund av förödelse i naturen, en skogsbrand som uppstått utan markägarens vållande eller av någon annan orsak, eller om den ekonomiska fördelen av iståndsättningsarbetet går förlorad till följd av inskränkningar i användningen eller åtgärdsförbud med stöd av annan lagstiftning. I 5 § i Lapplandslagen ingår bestämmelser om hur markägarens rättssäkerhet tillgodoses när det gäller besvärsmått i skogscentralens beslut samt förrättande av syn. Tillgodohavanden som

grundar sig på lag får enligt 6 § i Lapplandslagen utsökas utan ett beslut eller en dom som har vunnit laga kraft. Det är ändamålsenligt att tillämpa nämnda bestämmelser även efter det att lagen har upphävts, så länge som markägarens skyldigheter gäller.

Enligt 3 mom. i den föreslagna ikraftträdandebestämmelsen ska regionförvaltningsverket besluta om återkrav av stöd som avses i 4 och 4 a § i den lag som upphävs. Det föreslås att regionförvaltningsverket behandlar ärendet efter det att skogscentralen har lagt fram sitt förslag. Om regionförvaltningsverket fattar ett beslut om återkrav som avses i 4 a § i den lag som upphävs, upphör den vårdskyldighet för området som avses i 3 § 1 mom. i den lag som upphävs.

Enligt 4 mom. i den föreslagna ikraftträdandebestämmelsen ska ett ärende, som gäller återkrav av stöd och som är anhängigt vid skogscentralen, när den föreslagna lagen träder i kraft överförs till regionförvaltningsverket för avgörande. Det föreslås att skogscentralen ska sköta de uppgifter som hänförs sig till genomförandet av överföringen. Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

2 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om upphävande av lagen om iståndsättning av underproduktiva skogar i Lappland

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs lagen om iståndsättning av underproduktiva skogar i Lappland (1057/1982), nedan den lag som upphävs.

2 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i 3, 4, 4 a, 4 b, 5 och 6 § i den lag som upphävs tillämpas i 15 år efter det att finansieringen har betalats i sin helhet.

Beslut om återkrav av stöd som avses i 4 och 4 a § i den lag som upphävs fattas av regionförvaltningsverket efter det att skogscent-

ralen har lagt fram sitt förslag i ärendet. När regionförvaltningsverket har fattat ett beslut om återkrav som avses i 4 a § i den lag som upphävs, upphör vårdskyldigheten enligt 3 § 1 mom. i den lag som upphävs för området i fråga.

Ett ärende som gäller återkrav av stöd och som är anhängigt vid skogscentralen när denna lag träder i kraft överförs till regionförvaltningsverket för avgörande.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 9 september 2011

Republikens President

TARJA HALONEN

Jord- och skogsbruksminister *Jari Koskinen*